

חק לישראל – פרשת פקודי יום ד'

תורה – שמות פרק לט'

(ה) וְחָשַׁב אֶפְדָּתוֹ אֲשֶׁר עָלָיו מִמֶּנּוּ הוּא כְּמַעֲשֵׂהוּ זֶהָב תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מִשְׁזָר כְּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה: (ה) וְחָשַׁב אֶפְדָּתוֹ אֲשֶׁר עָלָיו מִמֶּנּוּ הוּא כְּמַעֲשֵׂהוּ זֶהָב תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מִשְׁזָר כְּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה: (ה) וְהִמְנִין תְּקוּנֵיהָ דִּי עֲלוּהֵי מִנִּיה הוּא כְּעוֹבְדוּהֵי דְהִבָּא תְּכֵלָא וְאַרְגָּמָא וְצִבְעֵי זְהוּרֵי וּבּוּזֵי שְׂזִיר כְּמָא דִּי פְקִיד יִי יַת מֹשֶׁה:

(ו) וַיַּעֲשׂוּ אֶת אֲבְנֵי הַשֹּׁהַם מִסַּבֵּת מִשְׁבַּעַת זָהָב מִפְתַּחַת פְּתוּחֵי חוֹתָם עַל שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (ו) וַיַּעֲשׂוּ אֶת אֲבְנֵי הַשֹּׁהַם מִסַּבֵּת מִשְׁבַּעַת זָהָב מִפְתַּחַת פְּתוּחֵי חוֹתָם עַל שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (ו) וַעֲבָדוּ יַת אֲבְנֵי בּוֹרְלָא מִשְׁקַעוֹ מִרְמִצָּן דְּדָהָב גְּלִיפִין כְּתַב מִפְּרֵשׁ עַל שְׁמֵהַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

(ז) וַיִּשֶׂם אֹתָם עַל כְּתַפַּת הָאֶפֶד אֲבְנֵי זָפְרוֹן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה: (ז) וַיִּשֶׂם אֹתָם עַל כְּתַפַּת הָאֶפֶד אֲבְנֵי זָפְרוֹן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה: (ז) וְשׂוּי יִתְהוֹן עַל כְּתַפָּא דְאֶפֶדָא אֲבְנֵי דוֹכְרָנָא לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּמָא דִּי פְקִיד יִי יַת מֹשֶׁה:

(ח) וַיַּעַשׂ אֶת הַחֹשֶׁן מַעֲשֵׂה חֹשֶׁן מַעֲשֵׂה אֶפֶד זֶהָב תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מִשְׁזָר: (ח) וַיַּעַשׂ אֶת הַחֹשֶׁן מַעֲשֵׂה חֹשֶׁן מַעֲשֵׂה אֶפֶד זֶהָב תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מִשְׁזָר: (ח) וַעֲבָד יַת חוֹשְׁנָא עוֹבָד אֲמִן כְּעוֹבְדֵי אֶפֶדָא דְהִבָּא תְּכֵלָא וְאַרְגָּמָא וְצִבְעֵי זְהוּרֵי וּבּוּזֵי שְׂזִיר:

(ט) רְבוּעַ הָיָה כְּפֹלַעַ עָשׂוּ אֶת הַחֹשֶׁן זָרַת אָרְכּוֹ וְזָרַת רְחִבּוֹ כְּפֹלַעַ: (ט) רְבוּעַ הָיָה כְּפֹלַעַ עָשׂוּ אֶת הַחֹשֶׁן זָרַת אָרְכּוֹ וְזָרַת רְחִבּוֹ כְּפֹלַעַ: (ט) מִרְבַּע הָיָה עֵיף עֲבָדוּ יַת חוֹשְׁנָא זָרְתָא אֲרַבִּיָּה וְזָרְתָא פְתִיָּה עֵיף:

(י) וַיִּמְלְאוּ בּוֹ אֲרַבְּעָה טוּרֵי אָבֶן טוּר אָדָם פְּטָדָה וּבִרְקַת הַטּוּר הָאֶחָד: (י) וַיִּמְלְאוּ בּוֹ אֲרַבְּעָה טוּרֵי אָבֶן טוּר אָדָם פְּטָדָה וּבִרְקַת הַטּוּר הָאֶחָד: (י) וְאֶשְׁלִימוּ בֵּיה אֲרַבְּעָא טוּרֵי אָבֶן טָבָא סְדָרָא קְרַמָּאָה סְמָקוֹ יִרְקוֹ וּבִרְקוֹ סְדָרָא חֲדָ:

נביא – מלכים א פרק ח' ד'–ט'

(ד) וַיַּעֲלֵנוּ אֶת אֲרוֹן יְהוָה וְאֶת אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת כָּל פְּלֵי הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר בָּאֵהָל וַיַּעֲלֵנוּ אֹתָם הַכְּהֹנִים וְהַלְוִיִּם: (ד) וְאֶסִּיקוּ יַת אֲרוֹנָא דִּי וַיַּת מִשְׁכַּן זְמַנָּא וַיַּת כָּל מְנֵי קוּדְשָׁא דִּי בְּמִשְׁכַּנָּא וְאֶסִּיקוּ יַתְהוֹן כְּהֵנִיא וְלִיזְאִי:

(ה) וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וְכָל עַדְת יִשְׂרָאֵל הַנוֹעֲדִים עָלָיו אֹתוֹ לִפְנֵי הָאָרוֹן מְזַבְּחִים צֹאן וּבִקְרָא אֲשֶׁר לֹא יִסְפְּרוּ וְלֹא יִמְנּוּ מִרַב: (ה) וּמִלְכָא שְׁלֹמֹה וְכָל כְּנִשְׁתָּא דִּישְׂרָאֵל דְּאֶזְדַּמְנוּ עֲלוּהֵי קִימִין עֲמִיָּה קִדָּם אֲרוֹנָא מִנְכַּסִּין עֲאָן וְתוֹרִין דְּלֹא יַתְחַשְׁבוּן וְלֹא יַתְמַנּוּ מִסְגִּי:

(ו) וַיָּבֹאוּ הַכְּהֹנִים אֶת אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה אֶל מְקוֹמוֹ אֶל דְּבִיר הַבַּיִת אֶל קֹדֶשׁ הַקֹּדְשִׁים אֶל תַּחַת כְּנָפֵי הַכְּרוּבִים: (ו) וְאֶעִילוּ כְּהֵנִיא יַת אֲרוֹן קִימָא דִּי לְאֹתְרִיָּה לְבֵית כְּפּוּרֵי דִּי מִתְקַן לִיָּה בְּגוֹ בֵּיתָא לְקוּדְשׁ קוּדְשִׁיא לְתַחַת כְּנָפֵי כְרוּבִיא:

חק לישראל – פרשת פקודי יום ד'

(ד) כִּי הִכְרוּבִים פְּרָשִׁים בְּנִפְיָם אֶל מְקוֹם הָאָרוֹן וַיִּסְפוּ הַכְּרֻבִים עַל הָאָרוֹן וְעַל בְּדִיּוֹ מִלְמַעְלָה: (ה) אֲרִי כְרוּבִיא פְרִיסָן גִּדְפִיהוֹן עַל אֶתֶר אַרוֹנָא וּמַטְלִין כְּרוּבִיא עַל אַרוֹנָא וְעַל אַרְיֵהוּהִי מַלְעִילָא:

(ו) וַיֵּאָרְכוּ הַבְּדִים וַיֵּדְאוּ רָאשֵׁי הַבְּדִים מִן הַקֹּדֶשׁ עַל פְּנֵי הַדְּבִיר וְלֹא יֵדְאוּ הַחֲזִיצָה וַיְהִיו שָׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה: (ז) וְאֲרִיכוֹן אַרְיֵהוּ וּמַתְחֹזֵן רִישֵׁי אַרְיֵהוּ מִן קוֹדֶשׁא עַל אַפֵּי בֵּית כְּפוּרִי וְלֹא מַתְחֹזֵן לְבֵרָא וְהוּוּ תַמֵּן עַד יוֹמָא הַדִּין:

(ח) אֵינן בְּאָרוֹן רַק שְׁנֵי לַחֹת הָאֲבָנִים אֲשֶׁר הִנִּיחַ שָׁם מִשֶּׁה בְּחֹרֵב אֲשֶׁר כָּרַת יְהוָה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּצֵאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: (ט) לֵית בְּאֵרוֹנָא לַחֹדֵר תְּרִין לֹחֵי אֲבָנִיא דְאֶצְנַע תַּמֵּן מִשֶּׁה בְּחֹרֵב דִּי עַלְוִיהוֹן כְּתִיבִין עֶשְׂרָא פִתְגָמֵי קִימָא דְגַזְרֵי יְיָ עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּמִּפְקָהוֹן מֵאֶרְעָא דְמִצְרַיִם:

רש"י

(ד) ואת אהל מועד – שעשה משה, וגזרו שלמה משנבנה בית ראשון, כמו ששנינו בתוספתא לכותה (יג א). אשר באהל – אשר נטה לוד לארון. כנפי הכרוזים – חותן שעשה שלמה העומדים על גגיהם בקרקע, ואין אלו כרוזים של כפורת שעל הארון: (ז) אל מקום הארון – מקיר אל קיר, כמו

שֶׁאֵמַר לְמַעַלָּה בְּעֵינֵינוּ: (ח) ויראו ראשי הכדים – כפוכות שכנגד הפתח באמה טרקסין, יכול יהיו מקרעין זה ויואלצין, תלמוד לומר ולא יראו החולה, הא כילד, דוחקין וזולטין כעין שני דלי אשה, כענין שנאמר (שיר השירים ח יג): בין שדי ילין (יומא נד א):

בתובים – משלי כא' ד'-ט'

(ד) רוֹם עֵינַיִם וּרְחֵב לֵב נֵר רְשָׁעִים חֲטָאֵת: (ה) רִמּוֹת עֵינַי וּבְעֵי לְבָא וּשְׂרָגָא דְרִשְׁעֵי לַחֲטָאֵה:

(ו) מַחֲשָׁבוֹת חֲרוּץ אֶף לְמוֹתָר וְכָל אֶץ אֶף לְמַחְסוֹר: (ז) מַחֲשַׁבְתָּא דְגַבִּין לְיוֹתֵרנָא וְדִגְלָא דְמִסְרַהֲבָא לַחֲוֹסֵרנָא:

(ח) פֶּעַל אֲצֻרוֹת בְּלִשׁוֹן שֶׁקֶר הֶבֶל נִדְף מִבְּקִשֵׁי מוֹת: (ט) מַעֲבָדוֹתָא דְסִימְתָא בְּלִשְׁנָא דְשִׁקְרָא וַיִּתְחַבְּלוּן וַיִּנְתְּרוּן אֲלֵין דְּבַעִין לְמוֹתָא:

(י) שֵׁד רְשָׁעִים יְגוֹרֵם כִּי מֵאֲנֹו לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט: (יא) דְּכּוֹנָא דְרִשְׁעֵי יַעֲלֵנוּן וְלֹא צְבִין דִּיעֲבֵדוּן דִּינָא:

(יב) הַפְּכַפֵּךְ דְּרָף אִישׁ וְזָר וְזָף יֵשֶׁר פֶּעֲלֹו: (יג) דְּהַפֵּךְ אַרְחִיָּה דְגַבְרָא הוּא נּוֹכְרָאָה וּדְרִכֵּי תְרִיעֵן עוֹבְדוּהִי:

(יד) טוֹב לְשֹׁבֵת עַל פְּנֵת גֶּג מֵאֲשֶׁת מְדוּיָנִים (מְדוּיָנִים) וּבֵית חֶבֶר: (טו) טַב לְמִיִּתֵב עַל קֶרֶן דְּאֶגְרָא מִן אֶתְתָא תְּגַרְנִיתָא וּבֵיתָא טְרַקָא:

רש"י

(ד) רוֹם עֵינַיִם – גִּסּוֹת הַרוֹת. וּרְחֵב לֵב – חֲפֵץ לְמַלְאוֹת תְּאוֹת לְבֹו הוּא נִיר שֶׁל רְשָׁעִים חֲרִישוֹתָם וּמַחֲשָׁבוֹתָם הוּא חֲטָאֵתָם:

(ה) מַחֲשָׁבוֹת חֲרוּץ – אִדָּם יִשְׂרָאֵל הַמְתַּלְכֵּךְ בְּחֵמָה וּבְמִשְׁפַּט חֲרוּץ. אֶף לְמוֹתָר – לְהַלְלָהּ וּלְרִיוּחַ בְּאוֹת. וְכָל אֶץ – דוֹחַק אֶת הַשָּׂעָה:

חק לישראל – פרשת פקודי יום ד'

(ט) ובית חצר – שנכנס לבית חצירו לדבר עם אשתו, ומדרש אגדה ניבא שסוף השכינה להסתלק מעל ישראל שהם כאשת מדיני.
ובית חצר – בית שמחברים בו רעים להקב"ה כגון כלם שהעמיד מנש' בהיכל ה':

(ו) פועל אולרות – להרבות הון. בלשון שקר. הבל נדף וגו' – מוקשי (ס"א מבקשי) מות הם לו:

(ז) יגורם – יגור אותם:

(ח) הפכפך לך איש זר – איש והוא זר סר מן המלצה לרכו הפכפך:

משנה – בבא בתרא פרק ג'

(א) חֲזַקַת הַבָּתִּים וְהַבְּרוֹת וְהַשִּׁיחִין וְהַמְּעֵרוֹת וְהַשׁוֹבְכוֹת וְהַמְּרַחְצוֹת וּבֵית הַבְּדִין וּבֵית הַשְּׁלָחִין וְהַעֲבָדִים וְכָל שֶׁהוּא עוֹשֶׂה פְּרוֹת תְּדִיר, חֲזַקְתָּן שְׁלֹשׁ שָׁנִים מִיּוֹם לְיוֹם. שְׂדֵה הַפֶּעַל חֲזַקְתָּה שְׁלֹשׁ שָׁנִים, וְאִינָה צְרִיכָה מִיּוֹם לְיוֹם, רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אֹמֵר, שְׁלֹשָׁה חֲדָשִׁים בְּרֵאשׁוֹנָה וּשְׁלֹשָׁה בְּאַחֲרוֹנָה וּשְׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשׁ בְּאֶמְצַע, הָרִי שְׁמוֹנָה עֶשֶׂר חֲדָשׁ. רַבִּי עֲקִיבָא אֹמֵר, חֲדָשׁ בְּרֵאשׁוֹנָה וְחֲדָשׁ בְּאַחֲרוֹנָה וּשְׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשׁ בְּאֶמְצַע, הָרִי אַרְבָּעָה עֶשֶׂר חֲדָשׁ. אָמַר רַבִּי יִשְׁמַעֵאל, בְּמָה דְבָרִים אֲמוּרִים, בְּשִׂדָּה לְבָן. אָבֵל בְּשִׂדָּה אֵילָן, כְּנֶס אֶת תְּבוּאָתוֹ, מָסַק אֶת זֵיתָיו, כְּנֶס אֶת קִיצוֹ, הָרִי אֵלּוֹ שְׁלֹשׁ שָׁנִים:

לקוחים הם צידי. והרי אני מוחזק בהם. אין זו חזקה. שכן לרכס ללכת מבית לבית. אבל אם החזיק צעזעז שלא שנים הוא חזקה ואין צריך לשטר מכירה: שדה הבעל – המסתפקת ממי גשמים איני עושה פירות ללא פעם אחת בשנה. חזקתה שלש שנים. ואינה רכיכה מיום ליום: ר' ישמעאל אומר שלשה חדשים וכו' – איש תבואה גדלה לשלש חדשים. כגון שעורים ושזולת שועל ועדשים ונמצא אוכל שלש תבואות בשמנה עשר חדש: רבי עקיבא אומר – יש דבר שגדל לשלש יום. כגון שחת וירקות. לפיכך אם אכלה ארבעה עשר חדש הוא חזקה. ור' ישמעאל סבר. דבאכילת שחת וירקות לא הוא חזקה. ללא באכילת תבואה ופירות גמורים: במה דברים אמורים – שצריך שמנה עשר חדש לשדה הבעל: בשדה הלבן – שכל פירותיה נלקטין בפרק אחד. לפיכך צריך שלש שנים: אבל בשדה האילן – שפירותיה נלקטים לפרקים. ענבים בפרק אחד. וזיתים בפרק אחד. ותאנים בפרק אחד: כנס את תבואתו – יין של גפנים: מסק את זיתיו. וכנס את קייצו – ליקט תאנים ויצאן. והכניסן לביתו הרי זו חזקה. כאלו הן

רע"ב – (א) חזקת הבתים – מי שאבד שטרו והביא עדים שהחזיק שלשה שנים בכל הגך דכתיבי במתני' נאמן לומר שהם לקוחים בידו ולא אמרינן ליה אייתי שטר מכירה שמכרו לך. דעד תלת שנים מזדהר אינש בסטריה. טפי מתלת שנים לא מזדהר. ואמרינן לכשכנגדו אם איתא ללא זכנתה היה לך למחות ולומר בפני שנים דעו שפלוני אכיל לה לארעאי בגזלנותא והיה הדבר מגיע לאזניו והיה נזהר בשטרו לחברך חברא אית ליה. וחברך לחברך חברא אית ליה. ומללא מחית. את הוא לאפסדת: שובכות – שמגדלים בהם יונים: בית הבדי' – שעולרים בהם זיתים לעשות שמן: בית השלחין – מתוך שמעין בתוכו שמסקין אותו ממנו תמיד עושה פירות תדיר. וכל דבר שעושה פירות תדיר. חזקתו שלשה שנים מיום ליום: והעבדים – ואף על גב דקיימא לן הגודרות אין להם חזקה. כלומר האלן מלשון גדרות לאן אין להם חזקה והוא הדין לכל בעלי חיים. היינו חזקה לאלתר הוא לאין להם שאם היו האלן והעבד ידועים שהם של אדם אחד. ונכנסו בביתו של אדם אחר. וטען זה שנכנסו בביתו

חק לישראל – פרשת פקודי יום ד'

שֶׁלֶשׁ שָׁנִים. וְאִין הִלְכָה לֹא כִּי עֲקִיבָא וְלֹא

(ב) שְׁלֹשׁ אַרְצוֹת לְחֻזְקָה, יְהוּדָה וְעֵבֶר הַיַּרְדֵּן וְהַגְּלִיל. הָיָה בִּיהוּדָה וְהַחֲזִיק בְּגִלְיָל, בְּגִלְיָל וְהַחֲזִיק בִּיהוּדָה, אֵינָה חֻזְקָה, עַד שֵׁיחָא עִמּוֹ בַּמְדִּינָה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לֹא אָמְרוּ שְׁלֹשׁ שָׁנִים אֲלָא כַּדִּי שֵׁיחָא בְּאַסְפְּמֵיָא, וַיִּחְזִיק שָׁנָה, וַיִּלְכוּ וַיּוֹדִיעוּהוּ שָׁנָה, וַיָּבֹאוּ לְשָׁנָה אַחֲרָתָּ:

דכיון דשיירות מלויות היה לו למחות. וכיון דללא מיחה הפסיד: א"ר יהודה וכו' – קסצר ר' יהודה דטעמא דחזק' לאו משום דעד תלת שנין מזדהר אינש דשטריה. טפילא מזדהר. אללא טעמא דחזקה דלדיה. משום דלא שביק איניש דאכלי ארעא דידיה אפילו שעה אחת ושתיק. והאי דהרחיקו תלת שנין כדי שם היה באספמיה וכו'. אבל אם היה עמו צעיר לאלתר הוי חזקה. ובג' ארצות הללו שאין שיירות מלויות. בתלת שנין מיהא הוי חזקה ואין הלכה כר' יהודה:

רע"ב – (ג) שלש ארצות לחזקה – שלש ארצות בארץ ישראל חלוקות זו מזו לענין חזקה. שאם החזיק באחד מאלו הארצות והיה בעל הקרקע באחרת אין חזקתו חזקה. לפי שאין שיירות מלויות מזו לזו. ואף על פי שאין שעת חירום ומלחמה. כשעת חירום דמי ואם היה בעל הקרקע מוח' לא היה מי שזודיע לזה המחזיק. לפיכך היה ראוי לזה המחזיק לזהר בשטרו. וכיון שלא נזהר הפסיד: עד שיהיה עמו במדינה – שיהיו שניהם ביהודה. או שניהם בעבר הירדן ואף על פי שזה צעיר אחת. וזה צעיר אחרת.

(ג) כָּל חֻזְקָה שְׂאִין עִמָּה טַעְנָה, אֵינָה חֻזְקָה. בֵּיצֵד, אָמַר לוֹ, מַה אַתָּה עוֹשֶׂה בְּתוֹף שְׁלִי. וְהוּא אָמַר לוֹ, שְׁלֹא אָמַר לִי אָדָם דְּבַר מֵעוֹלָם, אֵינָה חֻזְקָה. שְׂמִכְרָתָ לִי, שְׁנִתָּת לִי בְּמִתְנָה, אָבִיךָ מִכְרָה לִי, אָבִיךָ נִתְּנָה לִי בְּמִתְנָה, הָרִי זֶה חֻזְקָה. וְהִבָּא מְשֻׁם יְרֵשָׁה, אֵינּוּ צְרִיךְ טַעְנָה. (הָאֲמַנִּין) וְהַשְׁתַּפִּים וְהָאֲרִיסִין וְהָאֲפוֹטְרוֹפִין, אֵין לָהֶם חֻזְקָה. אֵין לְאִישׁ חֻזְקָה בְּנִכְסֵי אִשְׁתּוֹ, וְלֹא לְאִשָּׁה חֻזְקָה בְּנִכְסֵי בַּעְלָהּ, וְלֹא לְאָב בְּנִכְסֵי הַבֵּן, וְלֹא לְבֵן בְּנִכְסֵי הָאָב. בְּמַה דְּבָרִים אָמוּרִים, בְּמִחְזִיק, אָבֵל בְּנוֹתוֹ מִתְּנָה, וְהָאֲחִין שְׂחָלְקוּ, וְהַמְחִזִּיק בְּנִכְסֵי הַגֵּר, נֶעַל וְגָדַר וּפְרָץ כָּל שְׂהוּא, הָרִי זֶה חֻזְקָה:

האומן אמת שהוא אללי. אבל אתה מכרת לי נאמן האומן בשבועה במגו. דאי צעי אמר לא היה דברים מעולם או החזרתי כך. וכן טען האומן כך פסקת לי בשכר תקונו. והלה אומר לא פסקתי אללא בפחות. אם הכלי מצוי בפנינו ציד האומן בעל הכלי נאמן. ואם אין הכלי מצוי בפנינו ציד האומן הרי האומן נאמן בשבועה ואפילו מסר לו בעדים. במגו דאי צעי אמר החזרתי לך: והשותפים – שיש להן קרקע בשותפות ואכל אחד מהן שלש שנים כל הפירות אינה חזקה. וה"מ דאין בקרקע דין חלוקה. אבל אם יש בקרקע דין חלוקה ואכלה אחד מהן שלש שנים הוי חזקה: והאריסי' – שזורדים לקרקע למחאה. לשליש. ולרביע. ואכל כל הפירות שלש שנים אינה

רע"ב – (ג) כל חזקה שאין עמה טענה – שיטעון למה מחזיק בשל חברו. אינה חזקה: והבא מחמת ירושה – שהחזיק בה שלש שנים מכח ירושת אביו שהיתה של אביו ביו' מותו: אין צריך טענה – לזכר אין בזה ליד אביו. ומיהו ראיה צעי שראו אביו דר בו יום אחד: האומנים – שמתקנים כלים: אין להם חזקה – אם הם מוחזקים בכלים של אחרים. אין יכולין לטעון לקוחים הם צידי ואפילו הם כלים שאין עשויין להשאיל ולהשכיר. והני מילי כשהכלי מצוי בפנינו ציד האומן. אבל אם לא נמצא הכלי בפנינו ציד האומן אללא שבא אחד מן השוק וטען לאומן כלי יש לי אלכל שנתתי לך לתקן החזירתי לי. וטען

חק לישראל – פרשת פקודי יום ד'

כשאר מקצלי מתנ' קנו. ואין הגותן יכול לחזור בו. והאשה שנתנה או שמכרה לבעלה נכסי מלוג שלה. משהחזיק בהן הבעל קנה. ואינה יכולה לומר נחת רוח עשיתי לבעלי. דדוקא בנכסי לאן ברזל. או בקרקע שייחד לה בכתובתה אמרינן שאין מכרה מכר. ואין מתנתה מתנה מפני שיכולה לומר נחת רוח עשיתי לבעלי. מפני שיש לבעלה שייכות בהן. אבל בנכסי מלוג שאין לבעלה בעיקרן שום שייכות אינה יכולה לומר נחת רוח עשיתי לבעלי. וכן האיש שמכר לאשתו מנכסיו אם המעות שקנתה בהן האשה אותן נכסים, לא היו טמונים אצלה המכר קיים והיו אותן הנכסים לאשה והבעל אוכל פירות ואם היו אותן מעות טמונים אצלה המכר בטל דאמר לגלויי זוזי שהיו טמונים אצלה אמרתי שאני מוכר לה: והאחין שחלקו – והחזיק כל אחד מהן בחלקו אין יכולים לחזור: והמחזיק בנכסי הגר – שמת ואין לו יורשים. וכל הקודם להחזיק בנכסיו זכה: נעל – שעשה לכת: וגדר – או שעשה חומה: ופרץ – או שפרץ בה פרצה:

(ה) הָיוּ שְׁנַיִם מְעִידֵיךָ אוֹתוֹ שְׂאֵבְלָהּ שְׁלֹשׁ שָׁנִים, וְנִמְצְאוּ זִמְמוּיָן, מִשְׁלָמִין לוֹ אֶת הַכֶּלִּי. שְׁנַיִם בְּרֵאשׁוֹנָה, וְשְׁנַיִם בְּשֵׁנִיָּה, וְשְׁנַיִם בְּשִׁלְשִׁית, מִשְׁלָשִׁין בֵּינֵיהֶם. שְׁלֹשָׁה אֲחִים וְאֶחָד מִצְטָרֵף עִמָּהֶם, הָרִי אֵלָיו שְׁלֹשׁ עֲדוּת, וְהָן עֲדוּת אַחַת לְהַזְמָה:

שלשה עדיות – למאי דמסהיד האי. לא מסהיד האי ולכך עדותן כשרה: והן עדות אחת – לענין הזמה שאם הוזמו משלשין ביניהן. ואין נעשים זוממין עד שיזומו כולן:

(ה) אֵלָיו דְּבָרִים שֵׁישׁ לָהֶם חֻזְקָה, וְאֵלָיו דְּבָרִים שְׂאֵין לָהֶם חֻזְקָה. הָיָה מְעֵמִיד בְּהִמָּה בְּחֶצֶר, תְּנֹור, וְכִירִים, וְרַחִים, וּמִגְדָּל תְּרִנְגוּלִין, וְנוֹתָן זָבָלוֹ בְּחֶצֶר, אֵינָה חֻזְקָה. אֲבָל עֲשֵׂה מִחֻצָּה לְבִהְמָתוֹ גְּבוּהָה עֲשָׂרָה טַפְחִים, וְכֵן לְתֵנּוֹר, וְכֵן לְכִירִים, וְכֵן לְרַחִים, הַכְּנִיס תְּרִנְגוּלִין לְתוֹךְ הַבַּיִת, וְעֲשֵׂה מְקוֹם לְזָבָלוֹ עִמּוֹק שְׁלֹשָׁה אוֹ גְבוּהָ שְׁלֹשָׁה, הָרִי זוֹ חֻזְקָה:

הוא חזקה אפילו כי החזיק להאי מלתא ג' שנים: אבל אם עשה מחילה וכו' – דכתיב האי גוונא ודאי קפדי ואי שתיק לה ג' שנים ולא מיחה. ודאי הוא חזקה. ורבינו משה בר מיימוני פירש. דבשות, קפיד אעשיית מחילה.

חזקה. ודוקא באריסי בתי אבות שהוא כמו אפטרופוס על הבן אבל האריס שהורידו בעל הקרקע עצמו. ואכל כל הפירות שלש שנים יש לו חזקה: ואין לאיש חזקה בנכסי אשתו – ואפילו כתב לה בעודה ארוסה דין ודברים אין לי בנכסיה ולא בפירותיהן והשתא אינו אוכל פירות מן הדין ואחר כך הביא ראיה שאכל פירות שלש שנים. לא הוי חזקה. דאורחא דאתתא להניח לבעלה שאכל פירות נכסיה בין כדון בין שלא כדון: ואין לאשה חזקה בנכסי בעלה – ואפילו ייחס לה קרקע למזונותיה ואכלה פירות מקרקע אחרת של בעלה שלש שנים אפילו הכי לא הויא חזקה. שדרך האיש להניח לאשתו שתאכל בנכסיו אפילו בדבר שאין לה בה זכות: ולא לאב בנכסי הבן ולא לבן וכו' – לפי שהם כאפטרופסים זה על זה: זמה דברים אמורים – לאיני חזקה: במחזיק – בחזקה שיש עליה ערער שחזרו טוען גזולה היא צידק: אבל בנותן מתנה – צפנינו ואמר למקבל המתנ' לך חזק וקנה. כל הגך דאמרי לעיל במתני' דאין להם חזקה. משהחזיקו

רע"ב – (7) משלשין ביניהם – כל כתיב יתן השליש שהרי הן שלשה כמות לשלשה שנים: שלשה אחים – לכל שנה אח אחד. ואחד עם האח. שאותו אחד מעיד עם כלן: הרי כאן

רע"ב – (ה) שיש להם חזקה – אם החזיק בקרקע חזרו לענין זה שלשה שנים הויא חזקה: היה מעמיד בהמתו בחצר – האי תנא בחנר השותפים קא מייירי ללא קפדי אהדלי אהעמדת בהמה וכיוצא בה. ומשום הכי לא

חק לישראל – פרשת פקודי יום ד'

אם עשה שותפו מחילה ולא מיחה לחלת' הויא חזקה. אבל אינג דעלמא אף על פי שעה מחילה ולא מיחה לא הוי חזקה עד לאחר שלש שנים:

(ו) המרזב אין לו חזקה, ויש למקומו חזקה. המזחילה יש לה חזקה. סלם המצרי אין לו חזקה, ולצורי יש לו חזקה. חלון המצרית אין לה חזקה, ולצורית יש לה חזקה. איזו היא חלון המצרית, כל שאין ראשו של אדם יכול לפגס לתוכה, רבי יהודה אומר, אם יש לה מלבן, אף על פי שאין ראשו של אדם יכול לפגס לתוכה, הרי זו חזקה. היזו עד טפח יש לו חזקה, ויכול למחות. פחות מטפח, אין לו חזקה, ואין יכול למחות:

חזקה: סולם המלרי – קטן ואינו קבוע. ולא מקפיד עליה אם נותן אותו לחוד חצר חצרו כדי לעלות בו לגג ולשוככו לכך אין לו חזקה: חלון המצרית – חלון קטן שאין ראשו של אדם נכנס בו: אין לו חזקה – ואי בעי בעל החצר לבנות כנגד החלון ולסתמו לא מצי בעל החלון לומר כבר החזקתי בו ואיני יכול לסתום דא"ל האיך. לא נתפייסתי אלא לפי שלא היה לי בו היזק. ואפילו הכי אי הוה בעי מעיקרא כשפתחו הוי מצי מעכב עליה שלא יפתחו. ואפילו היה גבוה יותר מד"א. דמצי א"ל שמא תשים ספסל סמוך לחלון ותביט בו. ואחר שהניחו נמי ופתח אין לו חזקה:

רע"ב – (ו) המרזב – נכור קטן שנותנים אותו בסוף נכור הגדול ההולך על פני כל הגג: אין לו חזקה ויש למקומו חזקה – אם היה סם מרזב וזא בעל החצר לעקרו לגמרי. שלא יספכו מי הגג לחוד חצרו אינו יכול. שכבר יש לו חזקה לזה שיהיו מי הגג שופכים דרך אותו מרזב. אבל אם זא להפכו. שהיה מונח לרוח דרומי. וזא לתת אותו לרוח צפוני אין בעל המרזב יכול לעכב עליו. דלאו מידי אפסדיה. ואין לו חזקה. שהיה תמיד עומד ברוח זו: מרזב – מקום שהטפה של גשמים זבה ממנו. מר טפה. כמו הן גוים כמר מדלי (ישעיה מ): מזחילה – נכור גדול המחזיק כל אורך הגג. והוי מלתא דקביעותא לכך יש לו

(ז) לא יפתח אדם חלונותיו לחצר השתפין. לקח בית בחצר אחרת, לא יפתחנו לחצר השתפין. בנה עליה על גבי ביתו, לא יפתחנה לחצר השתפין. אלא אם רצה, בונה את החדר לפניו מביתו, ובונה עליה על גבי ביתו ופותחה לתוך ביתו. לא יפתח אדם לחצר השתפין פתח פנגד פתח וחלון פנגד חלון. היה קטן, לא יעשנו גדול. אחר, לא יעשנו שנים. אבל פותח הוא לרשות הרבים פתח פנגד פתח וחלון פנגד חלון. היה קטן, עושה אותו גדול. אחר, עושה אותו שנים:

בלעם את עיניו וירא את ישראל שוכן לשבטיו. מה ראה. ראה שלא היו פתחיהן מכוונים זה כנגד זה: קטן לא יעשנו גדול – דא"ל בפתח' זוטא מזינא לאצטנועי מינד. בפתח' רבא לא מזיני' לאצטנועי מינד: אחד לא יעשנו שנים – דא"ל בחד פתחא מזינא לאצטנועי. בחד פתחי לא מזינא לאצטנועי: אבל פתח הוא לרשות הרבים – דא"ל סוף סוף קא בעית לאצטנועי מבני רשות הרבים:

רע"ב – (ז) לחצר השותפים – לחצר שיש לו שותפות בה וכ"פ לחצר חצרו משום היזק ראה: לקח בית בחצר אחרת – הסמוכים לחצר זו שיש לו בה שותפות לא יפתח לו פתח לחצר זו. שמרזב עליה דריסת הרגל מדיורי אותו בית: בונה חדר לפניו מביתו – שאינו מוסיף כלום. אלא חולק ביתו לשנים. דבלאו הכי יכול למלאות ביתו דיורין אם ירצה: פתח כנגד פתח – דאמר קרא (במדבר כד) וישא

חק לישראל – פרשת פקודי יום ד'

(ח) אין עוֹשִׂין חֶלְלַת תַּחַת רְשׁוֹת הָרַבִּים, בּוֹרוֹת שִׁיחִין וּמְעָרוֹת. רַבִּי אֶלְיעָזָר מִתִּיר בְּדִי שִׁתְּהָא עֲגָלָה מְהַלְכַת וְטְעוּנָה אֲבָנִים. אֵין מוֹצִיאִין זִיזִין וּגְזוּטְרָאוֹת לְרְשׁוֹת הָרַבִּים, אֶלָּא אִם רְצָה כּוֹנֵס לְתוֹךְ שְׁלוֹ וּמוֹצִיא. לְקַח חֶצֶר וּבָה זִיזִין וּגְזוּטְרָאוֹת, הָרִי זֶה בְּחֻזְקָתָהּ:

כ"א: זיזין – רהיטני קטני: גזזטראי – קורות גדולות. שמא יכשלו בהן בני רשות הרבים: כונס לתוך שלו – שמכניס צהרקה שלו כשיעור הולאת הזיזין. ומוליא: הרי זו בחזקתה – לטוענין ללוקח ואמרי' שמא זה שמכרה לו כנס בתוך שלו:

רע"ב – (ח) אין עוֹשִׂין חֶלְלַת תַּחַת רְשׁוֹת הָרַבִּים – אפילו קביל עליה כל הזיקא לחתי מחמתיה שאין בני אדם רואים (ליזוק וליכרד לדיון) לדון על עסק ממונס: רבי אליעזר מתיר – ובלבד שיכסנו בחזק כדי שתהא עגלה מהלכת עליו טעונה אבנים. ולא חיישין שמא לימי יתקלקל הכסוי ואין הלכה

גמרא – בבא בתרא דף ט' ע"א

אמר רב הונא בודקין למזונות ואין בודקין לכסות אי בעית אימא קרא ואי בעית אימא סברא אב"א סברא האי קא מבזי והאי לא קא מבזי אי בעית אימא קרא הלא פרוש לרעב לחמך בשי"ן כתיב פרוש והדר הב ליה והתם כתיב כי תראה ערום וכסיתו כי תראה לאלתר ורב יהודה אמר בודקין לכסות ואין בודקין למזונות אי בעית אימא סברא ואי בעית אימא קרא אי בעית אימא סברא האי קמצערא ליה והאי לא קמצערא ליה אי בעית אימא קרא הכא כתיב הלא פרוש לרעב לחמך פרוס לאלתר וכדקרינן והתם כתיב כי תראה ערום וכסיתו כשיראה לך תניא כוותיה דרב יהודה אמר כסוני בודקין אחריו פרנסוני אין בודקין.

אמר רב אסי לעולם אל ימנע אדם עצמו [מלתת] שלישית השקל בשנה שנא' והעמדנו עלינו מצות לתת עלינו שלישית השקל בשנה לעבודת בית אלהינו ואמר רב אסי שקולה צדקה כנגד כל המצות שנאמר והעמדנו עלינו מצות וגו' מצוה אין כתיב כאן אלא מצות (סימן גדול מקדש משה) א"ר אלעזר גדול המעשה יותר מן העושה שנאמר והיה מעשה הצדקה שלום ועבודת הצדקה השקט ובטח עד עולם זכה הלא פרוש לרעב לחמך לא זכה ועניים מרודים תביא בית אמר להו רבא לבני מחוזא במטותא מנייכו עושו בהדי הדדי כי היכי דליהוי לכו שלמא במלכותא וא"ר אלעזר בזמן שבהמ"ק קיים אדם שוקל שקלו ומתכפר לו עכשיו שאין בהמ"ק קיים אם עושים צדקה מוטב ואם לאו באין עובדי כוכבים ונוטלין בזרוע ואעפ"כ נחשב להן לצדקה שנא' ונוגשיך צדקה אמר רבא האי מילתא אישתעי לי עולא משגש ארחתיה דאימיה משמיה דר' אלעזר מאי דכתיב וילבש צדקה

חק לישראל – פרשת פקודי יום ד'

כשריון לומר לך מה שריון זה כל קליפה וקליפה מצטרפת לשריון גדול אף צדקה כל פרוטה ופרוטה מצטרפת לחשבון גדול:

כ"י על הגמרא

מרודים – זו ממשלת רומי שזעקת תמיד הצו הצו שאנו לריכין: מרודים – קונפליינט בלע"ז כמו אריד בשיחו (תהלים נה): עולא משגש ארחתיה דאימיה – לרב ששת קרו ליה הכי עולל המשגש דרכי אמו שגרס להטותה מדרכ שאר נשים כלקמון: משגש – לשון מהומה ושגעון: קליפה – מייל"א בלע"ז:

בזקין למזונות – אם צל עני ואמר פרנסוני בזקין שלא יהיה רמאי: ואין בזקין לכסות – צל ערום ואמר כסוני לוקחין כסות מיד: פרוש – לרוש וחקור תחלה: לכשיראה לך – שאינו רמאי: מעשה הצדקה – טורח המעשים את חבריהם מדלל כתיב והיתה הצדקה שלום: זכה – למזל טוב: עניים

זוהר – פקודי דף רסב' ע"א

בתר דסיים, קאים על רגלוי, (נ"א לכפרא) לאודאָה על חובוי, בגין דלא יהא פטרא דפומא לסטרא אחרא, לאסטאָה ליה, ואתפפא קמיה. ויקום בקיימיה לאתברכא מבי מלכא:

וזכאָה חולקיה מאן דאתקדש בהאי גוונא בעלותא בדקאמרו, וקשר קשריו, ויחד יחודיו, ויתפון בכלא בדקא יאות, ולא יסטי לימינא ולשמאלא. עלותיה לא אהדר בריקניא. קודשא בריך הוא גזיר ואיהו מבטל. על דא כתיב (משלי כג) ישמח אביו ואמו ותגל יולדתה. אית ליה חולקא בעלמא דין, ובעלמא דאתי:

כתיב (משלי לא) ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וגו' מההוא רבויא דברכאן, וקדושה, ותוספת קדושה דקא נטלא. כמה דאת אמר (בראשית מט) ולערב יחלק שלל, דפליגת חולקא לכלא, ואפילו לסטרא אחרא חולקא בלחודא:

ורזא דא, רזא לבני מהימנותא. חולקא דסטרא אחרא מסאבא, כל אינון חובין, וכל אינון חטאין, דההוא בר נש דקשר קשרין דיחודא, דאתודה עלייהו, בלהו שרין עליה דסטרא אחרא. ואינון חולקא ואחסנתא דסטרא אחרא מסאבא. (דף רס"ב ע"ב) ואי לא אודי עליה, אשתכח מקטרגא ויכיל ליה: ואי אודי על כל חובוי, בההיא עלותא, דקשר קשרין דיחודא, ואתברכאן עלאי ותתאי. ומההוא חולקא דסטרא אחרא, כל אינון חובין וחטאין דאודי עלייהו, נטלא לון לחולקיה. ורזא דא שעיר. דכתיב, (ויקרא טז) והתודה עליו את כל עונות וגו', וכתיב ונשא השעיר וגו', דא הוא חולקיה ועדביה ואחסנתיה:

חק לישראל – פרשת פקודי יום ד'

וְאִי הָהוּא בַּר נֶשׁ תָּב לְסִרְחָנִי דְחֹבֹבִי, וְוִי לִיָּהּ, דְּכַלְהוּ נָטִיל לֹון מִהָהוּא
 סְטָרָא, בְּעַל כְּרַחֲמֵיהּ דְּהָהוּא סְטָרָא. וּמִגּוּ דְּנָטִיל לֹון מִהָאִי סְטָרָא בְּעַל כְּרַחֲמֵיהּ
 דְּהָהוּא סְטָרָא, כְּדִין אֲבָאִישׁ לִיָּהּ, וְאֶתְהַפֵּךְ עֲלֵיהּ מְקַטְרָגָא, וְקַטְרִיג לִיָּהּ. וְכַד
 אֲוִדִי עֲלוּי, נָטִיל לֹון הָהוּא סְטָרָא אַחְרָא, וְאִיָּהוּ עַדְבִּיָּהּ וְחֹלְקִיָּהּ:
 וְרָזָא דָּא, הָכִי נְמִי קְרַבְנָא, דְּבְעֵי לְאֹדְרָאָה עַל הָהוּא קְרַבְנָא, כֹּל חֹבֹבִי
 וְחֻטְאוּי, לְמִיָּהּ חֹלְקָא לְמֵאן דְּאֶצְטְרִיד:

הלכה – הרמב"ם הלכות תפילה פרק ב'

(יד) בימי התענית אפילו יחיד שהתענה מוסיף בשומע תפלה ענגו וכו' ושליח ציבור
 אומרה ברכה בפני עצמה בין גואל לרופא וחותם בה העונה בעת צרה (ומושיע) ונמצא
 מתפלל עשרים ברכות בתשעה באב מוסיפין בבונה ירושלים רחם י"י אלהינו עלינו
 ועל ישראל עמך ועל ירושלים עירך ועל העיר האבילה כו':
 (טו) כל ימות הגשמים אומר בברכה שניה מוריד הגשם ובימות החמה מוריד הטל
 מאימתי אומר מוריד הגשם מתפלת המוספין של יו"ט האחרון של חג עד תפלת
 שחרית של יום טוב הראשון של פסח ומתפלת המוספין של יום טוב הראשון של פסח
 אומר מוריד הטל:

לע"נ

זאב וזיים בן שרה, משה דוד בן סולמה סוזן מלכה, גד גבריאל בן סוזן, סולמה סוזן מלכה בת
 שמואה, דניאלה פורטונה בת רחל, צדיקה בת שרה ז"ל